Mājas Draugs

5. GADS | DECEMBRIS, 1954 | 11./55./NR.

PACIFIC LUTHERAN
THEOLOGICAL SEMINARY
THE LIBRARY

Ansis Bērziņš - "...žēlastība un miers..." (Filem. 3)

EDVARTS TŪTERS

Kristus zvaigzne

BAIGA TUMSA DVĒSELĒ.
MELNA NAKTS AIZ LOGA.
GAISMAS CEĻI AIZSĒRĒ...
VELNS CELTS DIEVA GODĀ.

PURVU PURVUS IZBRIDIS, -
APKĀRT SVEŠA MALA.
TIKAI VIENA ZVAIGZNE MIRDZ
DEBESKALNA GALĀ.

TĀLAI ZVAIGZNEI PIEĶERAS
SIRDS AR KARSTU ELPU:
VAĻ TUR, DIEVA PAGALMĀ,
GŪŠU MIERA TELPU? -

DOMĀS TURPU PACEĻOS,
KUR TĀ ZVAIGZNE SMAIDA...
DZIRDU SKAŅAS. APSTĀJOS.
KAS TOS ZVĀNUS SVAIDA!? ..

...ZVANI ZVANA. BALSIS SAUC:
''APŽĒLOTI ESAM!'' - -
TUMSA ZŪD. STĀJ KRAUKĻI KRAUKT...
KAS ŠURP GAISMU NESA?

- REDZU GANUS RAUGAMIES
TURP, UZ ZVAIGZNES PUSI.
BIJ PIE VIŅIEM NOLAIDIES
EŅĢ'ĻU PULKS, UN KLUSI

TEICA VĒSTI BRĪNIŠĶO,
KO DIEVS LICIS VĒSTĪT:
''JĒZUSBĒRNU DIEVIŠĶO,
''TĒVS JUMS VISIEM DĒVIS.''

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

DOMĀS TURPU PACEĻOS,
KUR TĀ ZVAIGZNE SMAIDA...
ZIEMASSVĒTKUS ATCEROS,
SVEČU MIRDZU SKAIDRO.

MĀC. JĀNIS PRAULIŅŠ

KRISTUS NĀK

(Rom. 13, 11-12)

KRISTĪGĀ draudze atkal stāv jauna baznīcas gada sākumā. Viņa gaida savu Kungu un Pestītāju. Kristus nāk! - skan ilgu pilnais adventa laika sauciens. Mēs gaidām Viņa atnākšanu godībā. Savas adventa laika pārdomas tāpēc pakļausim tēmatam:

Kristus nāk! -
pārdomājot
1. Viņa atnākšanu zemībā un
2. Viņa atnākšanu godībā.

Tagadnes adventā stāvot, vērsīsim skatu pagātnē un nākotnē. Skatot pagātni pirmajā adventā, gandrīz pirms divi tūkstoš gadiem, redzam toreizējo pasauli tītu tumsībā un neziņā. Salta bezcerību nakts nolaidusies pār toreizējām austrumu tautām, tomēr savāds nemiers un ilgas māc cilvēkus. Tās ir adventa gaidas. Kaut kam ir jānāk, kaut kam, kas cilvēcei iezvanīs jaunu laikmetu. Jānāk pasaules Pestītājam, kas maldos un grēkā nogrimušos atkal paceltu un dotu jaunu dzīvi. - Šīs ilgas piepildījās tad,kad nāca Dieva nolemtais laiks.

Pienāca stunda celties no miega. Atnāca Jānis Kristītājs, lai sagatavotu ceļu jaunā laikmeta iezvanītājam un atnesējam Jēzum Kristum. Jānis Kristītājs - Jaunās derības auseklis vēstīja, ka nakts drīz būs pagājusi un uzlēks mūžības saule - Kristus. ''Atgriežaties no grēkiem, jo debesu valstība ir tuvu klāt pienākusi...'' (Mat. ev. 3, 1-2). ''Es jūs gan kristu ar ūdeni uz atgriešanos no grēkiem, bet tas, kas nāks pēc manis, ir spēcīgāks par mani, tam es neesmu cienīgs kurpes nest. Viņš jūs kristīs ar Svēto Garu un uguni. Tam vēteklis rokā, un Viņš tīrīs savu klonu, un Viņš sakrās savus kviešus klētī, bet pelavas sadedzinās ar neizdzēšamu uguni...'' (Mat. ev. 3, 11-12).

Pestīšanas stunda bija tuvu. Kad uzlēca mūžības saule Kristus, tumsa izklīda. Tagad ikviens cilvēks tika aicināts nolikt tumsības darbus un tērpties gaismas bruņās. ''Tāpēc noliksim tumsības darbus un tērpsimies gaismas bruņās...'' (Rom. 13, 12b). Nolikt tumsības darbus nozīmē nolikt visu smagumu un grēkus, kas ap mums tinās un tērpties Jēzus taisnībā un skaidrībā. Jo vienīgi tie, kas brīvi no grēka, var gaidīt savu Kungu - to-

reiz un tagad un sevišķi tagad, kad gaidām Viņa otrreizējo atnākšanu godībā.

2. Jēzus Kristus reiz nāks godībā, lai tiesātu dzīvus un mirušus, lai Dieva valstība kļūtu īstenība. Šī pasaules lielā tiesas diena un ticīgo uzvaras diena stāv nezināmā nākotnē. Bet tā nāk, tā neatvairāmi tuvojās. Zviedru dzejnieks Bēskovs to izsaka šādiem vārdiem:

Nāk Dieva lielā diena, ko gaidām,
Visgaišākā diena pār pasauli nāk;
Tad jāzūd būs grēka un sātana spaidam,
Jo Dievs Kungs pats valdību sāks.

Kristus nāk! Un šoreiz Viņš vairs nenāk zemībā kā bērns. Viņš nāk kā varens valdnieks un nesaudzīgs tiesnesis. Viņa priekšā drebēs nekristīgā pasaule, bet ticīgie gavilēs, jo tā būs pasaulei vaimanu, bet ticīgiem uzvaras un gaviļu diena. "Uz tiesu pastaru, Tu nāksi jaunā dienā; Cik laimīgs, kas jau še Tur Tavu gaismu cieņā," - dzied kristīgais dziesminieks (Dz. gr. 14, 5).

"Nakts drīz būs pagājusi, diena ir tuvu, tāpēc noliksim tumsības darbus un tērpsimies gaismas bruņās..." (Rom. 13, 12). Nolikt tumsības darbus un tērpties gaismas bruņās ir izšķirīgais laikā un mūžībā, jo kas tērpts Kristus taisnībā, kas Viņam pieder, kas Viņam kalpo un Viņa prātu dara, to nekas nevarēs pārsteigt. Tas drošs sagaidīs savu Kungu. Tas nebaiļosies Viņa taisnās tiesas priekšā, kad Viņš tiesās dzīvus un mirušus. Lai Kristus pats uz to mūs sagatavo un mums palīdz! Jo ikviens cilvēks, kas piederēs Jēzum laikā, būs arī ar Viņu mūžībā. Tādēļ arī šodien pārdomā sava likteņa jautājumu: Kā tu sagaidīsi savu Pestītāju lielajā adventā, kur tu pavadīsi mūžību? Vai Viņš varēs tevi vest godībā jeb piederēsi pie pelavām, ko sadedzina ugunī? To apdomā vēl šodien, kamēr vēl žēlastības laiks un pestīšanas diena. Un dzīvo tā, lai Jēzus savā otrreizējā atnākšanā tevi nepārsteigtu. Kristus nāk! Viņš ir jau tuvu! "Jo vēl mazs brīdis, un nekavēsies nākt tas, kam jānāk" (Ebr. 10,37). Tādēļ paliksim pie sava Kunga, atdosim Viņam sevi un savu dzīvi, domas, vārdus un darbus, tad reiz zemes gaitas nobeidzot un mūžības adventai pretim ejot līdz ar dziesminieku spēsim lūgties:

"Ak nāci debess spožums,
Nāc saule mūžīgā;
Nāc savu ļaužu drošums,
Mūs ievest godībā".
(Dr.gr.6,10)

PROF. K. KUNDZIŅŠ

KRISTUS DIENĀ

Nebīstieties, jo redzi, es jums pasludinu lielu prieku, kas visiem ļaudīm notiks; jo jums šodien Pestītājs dzimis... Lūk.ev.2,10.11.

MĒS, svētīdami mīļos Ziemsvētkus svešā zemē un raudzīdamies mazām elektriskām spuldzītēm rotātā eglītē, gribot negribot sākam atcerēties dzimtenē pavadītos svētkus. Mums prātā nāk tēva mājas, sniegiem apsnigušie Latvijas lauki, skuju smarža un siltās plīvojošās sveču liesmiņas. "Mazs sniedziņš snieg uz skujiņām, un lēni zvanot pulkstens skan..." un ar tā paša dzejnieka vārdiem mēs, varbūt, citiem nedzirdot čukstam: "Ai bērnība, ai saules dienas, kāpēc tik vienreiz mirdzat jūs!"

Vārdu sakot, mūsu domas svētkos bieži ir vērstas pagātnē, un mēs dziļi izjūtam to vārdu patiesību, ko kādreiz teicis kāds gudrs vīrs, proti, ka atmiņas ir vienīgā paradīze, no kuŗas neviens mūs nespēj padzīt.

Arī Ziemsvētku evaņģelija vārdi visupirms mūsu domas pievērš pagātnei. Tie stāsta par nakti, kas Betlēmes laukos kādreiz bija tik brīnišķi klusa, ka izbrīnas pārņemtā cilvēka sirds sadzirdēja eņģeļu dziesmas un iekšējā acs redzēja Dieva vēstnesi parādamies pārdabiskā staru spožumā. Tas dzīves grūtdieņiem, ganiņiem nesa brīnišķo vēsti, ka par īstenību kļuvuši tēvu tēvu senie sapņi un dzīves smagajā jūgā liekto sāpju ļaužu karstākās ilgas - noticis tas, ar ko dzīves reālisti jau sen vairs nerēķinājās: ir piedzimis Pestītājs! Viņš gan nav nācis kā uzvaras spožumā tērpts laicīgs valdnieks vai vadonis, bet kā mazs bērniņš, kam lemts šīs pasaules gaismu ieraudzīt nevis ķēniņa pilī, bet kādā pavisam nenozīmīgā mājvietā, Betlēmes pilsētā. Tāpēc arī daudzi paies viņam un viņa klusajai šūpuļa vietai garām. Bet kas steigsies pie viņa viņu pielūgt, tam viņš dos brīnišķīgāko dāvanu, ko cilvēki jebkad saņēmuši: viņš no viņu sirdīm novels smago slogu, iededzinās jaunu cerības liesmu viņu krūtīs un atvērs viņu gara acis, ka tie atkal ieraudzīs aizaugušo laimes taku, kas cauri dzīves tumsai aizved pie visu labo dāvanu devēja Gaismas Tēva.

Bet kaut gan šī vēsts cieši saistīta ar laikmetu pirms gandrīz 2000 gadiem, ar ķeizara Augusta un ķēniņa Hēroda vārdiem, tomēr tās īstā būtība nav saistīta vienīgi ar šiem senajiem laikiem, bet pieder visiem laikiem, ir pārlaicīga. Tāpēc tā arī skan: Redzi, es jums pasludinu lielu prieku, kas visiem ļaudīm notiks, jo jums šodien Pestītājs dzimis!

Lai nu kā - Ziemsvētku vēsts grib iedot jaunu cerību arī tagadnes cilvēkam, tam dziļi sirdī likt ieskanēt vēstīj: arī tev Pestītājs dzimis, met nost visas liekās rūpes, visas bailes, priecājies! Arī tev viņa skan, rūpju nomāktā 20. g. s. cilvēce, kaut sen savā vairumā tu esi sākusi iet pavisam citus ceļus. Ziemas svētki arī tev pauž: Kristus diena ir klāt! Tā nākdama nāk, lai arī tevi darītu laimīgāku un no gadsimtu maldiem vestu tevi tuvāk tavu ilgu piepildījumam.

2. Te nu daudz būs to - un pie tiem piederēs viss lielais ļaužu vairums - kas sacīs: no visa tā nu gan itnekas vēl nav redzams, nekādas zīmes uz to vēl nenorāda. Viņi gan nevarēs noliegt, ka Ziemsvētku svinēšanai pasaulē, vismaz visās kristīgās zemēs, ierādīta jo plaša vieta. Šiem lielajiem svētkiem jau nedēļām iepriekš sāk gatavoties laukos un pilsētās. It sevišķi pēdējās: veikalnieki dekorē savus logus ar jo spožiem priekšmetiem, avīzēs parādās attiecīgie sludinājumi, namu mātes sāk sastādīt savus svētku budžetus. Bet - tā dažs labs iebildīs - vai viss tas tiešām nozīmē, ka Kristus vēstij tiek atvērtas sirdis un mājas? Vai drīzāk nenotiek pavisam kas cits: vai visa vērība netiek pievērsta tieši tikai ārējam spožumam? Vai tā tiešām ir Kristus diena, Kristus laiks? Vai tā patiesībā nav veikalnieku lielā stunda, viņu "zelta laiks", laicīgā spožuma triumfs?

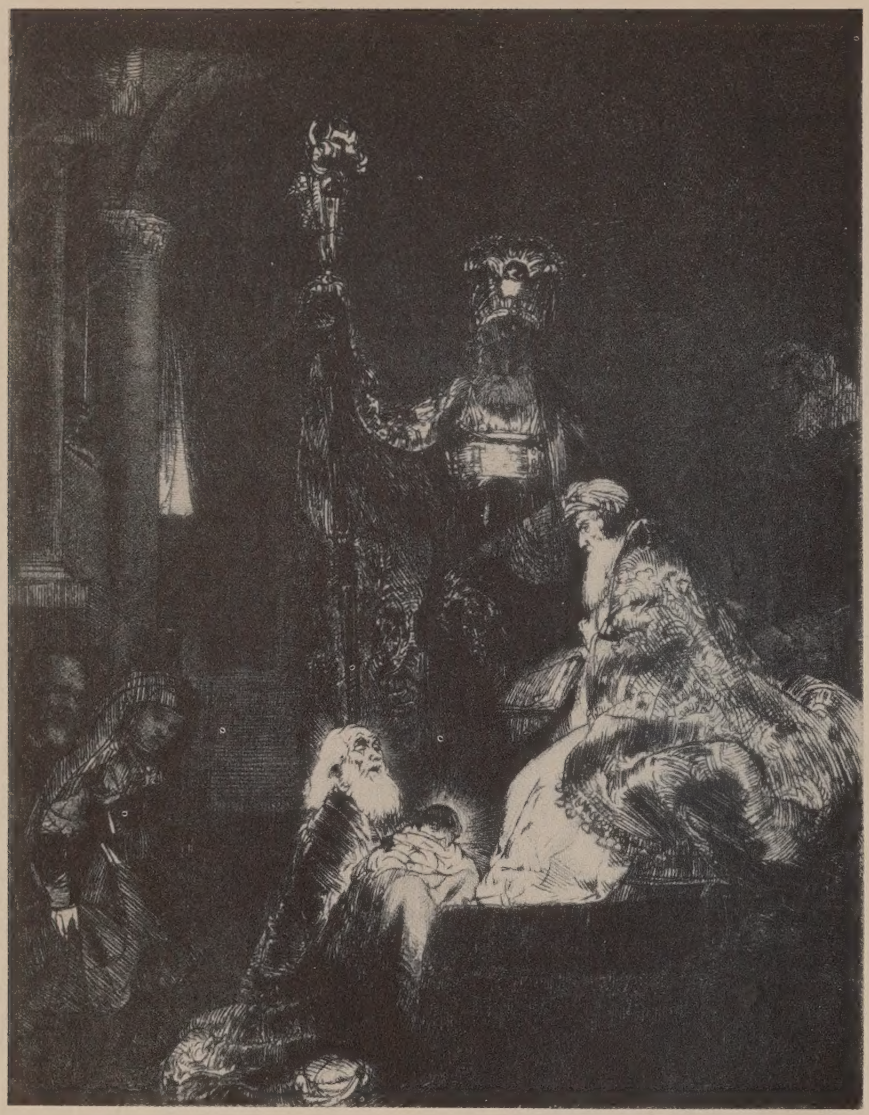

Rembranta - Jēzus bērns "stādīts tam Kungam priekšā"

(Lk. 2,22)

Bet būsim taisni savā spriedumā. Ziemsvētki taču nav veikalnieku lielā diena vien. Tie taču arī ir siltuma un sirsnības caurausti ģimenes svētki. Pat mūžam darbā aizņemtais ģimenes galva atrod brīdi, kad pakavēties savējo vidū, varbūt arī aicināt ciemā labākos draugus, lai parādītu viņiem savu jaunuzposto māju, lai tos pacienātu pie bagātīgi klātajiem galdiem. Tas taču ir skaisti un jauki! Un vai šinī svētku priekā un sirsnībā mēs nevaram atrast ieaustu dažu gaišu staru no lielās Gaismas, kas staro no Betlēmes bērna?

Un tomēr. Lai cik skumji tas būtu, tas negroza daudz pie mūsu laiku sabiedriskās dzīves vispārējā rakstura, pie valdošā gara, kas tik tālu aizgājis no pirmo un īsto Ziemsvētku ilgām pēc dvēseles skaidrības un dievišķās gaismas. Nemaz nerunāsim par to, kas tagad jau vairākus gadudesmitus notiek aiz dzelzs aizkara. Kāda tad ir mūsu pašu tuvākā apkārtne? Kāds tautietis, kas Anglijā svētku laikā iegājis kādā kafejnīcā, stāstīja, tur,tikko radio vai gramofons sācis atskaņot mums visiem pazīstamo dziesmu "Klusā nakts, svētā nakts", vairāki pāri pacēlušies no saviem galdiņiem, lai uzsāktu kādu "šīberi." Amerikas Sav. valstīs, mazās, mums tik svētās Betlēmes vārdu nes kāda varena tēraudrūpniecības kompanija, kas ražo nevien tiltu fermas,bet arī bruņas kaŗa kuģiem, tankus un atomlielgabalus. Nebūtu grūti atrast vēl citus līdzīgus piemērus par drausmīgo katras svētuma izjūtas izzušanu plašās mūslaiku "kristīgo cilvēku" aprindās. Tāda ir dzīves reālā aina,kas mums raugās pretim. Zvaigznes, arī Ziemsvētku zvaigzne, liekas esam dzisušas. Un ja vēl kāda dvēsele ilgās lūdzas: nāc, svētā Gaisma, man sirdī mājot! tad šo lūgšanu cenšas pārkliegt pūļa balsis un laicīgās dzīves trokšņi.

3. Un tomēr - Kristus dienas brīnums nav miris. Nav vēl izdzisusi Betlēmes zvaigzne, nav vēl beigusi plaukt pusnakts tumsā svētā Kristus roze. Ne vara, ne viltus, ne zelta putekļi nevar nomākt to, kas no Dieva dzimis. Kristus bērnam jau nemaz nevajag lētā goda, ko pasaule dod. Viņš zin, ka pie bagāti klātiem dzīru galdiem neviens viņu viesos nelūgs. Tāpēc viņš mūsu dienās, tāpat kā savās senajās zemes dzīves gaitās, meklē nevis to, kas jau ir augstā godā, bet to, kas pazemots, mazs, kas skumjās apslēpis savu vaigu. Viņš zin, ka debesīs ir vairāk prieka par vienu nomaldījušos cilvēku bērnu, kas atgriežas, nekā par deviņdesmit deviņiem, kas šķietas esam taisni.

Kāda meitenīte, kas apmeklēja svētdienas skolu, man jautāja: vai meitenes arī var kļūt par mācītājiem vai misionāriem? Es labprāt gribētu prieku darīt Kristus bērnam un viņam kalpot.

Kāda slimniece Hamburgas slimnīcā, kuŗai bija piemeties kuņģa vēzis, kas lielās sāpēs gaidīja nāvi, mirstot bija piespiedusi pie krūtīm krustiņu, ko māte tai bija dāvinājusi iesvētīšanas dienā.

Kādā Amerikas slimnīcā gulēja kāds tautietis ar sadragātiem locekļiem. Kādreiz Latvijā tas bija bijis brašs aizsargs, un vēl tagad viņš savas rotas biedrus turēja par saviem labākiem draugiem. Viņa dzīves nelaime nāca no tiem brīžiem, kad "pie glāzītes" tik labi varēja aizmirst visus dzīves grūtumus un tik "jautri" varēja uzdzīvot. Pēc viena tāda draugu sabiedrībā pavadīta vakara viņš ar sievu un saviem trim bērniem bija devies mājup, pats vadīdams savu jauno mašīnu. Kā tas īsti noticis, to viņš arī vēlāk pats nezināja, bet pēc kāda pārāk strauja pagrieziena - mašīna bija sadragāta, sieva ar pārsistu, asiņojošu pieri gulēja uz ielas, un viņš pats ar vairākiem kaulu lūzumiem bija kļuvis, labākā gadījumā par kropli visam mūžam. Trīs mazie zēni - arī pa daļai ievainoti - bāreni, kas turpmāk atkarīgi no svešu ļaužu žēlastības...

Laiks slimnīcā drūms, dienas rit tik gausi. Bet galvenais - naktī aizvien murgos tas pats skats - mūža draugs ar pāršķeltu pieri... un tas vainīgais - viņš pats! Atnāk pa reizei kāds no bijušiem dzīru draugiem. Bet ko tas var dot? Neviena gaismas stara! Tā pienāk Ziemsvētki, jau otrie slimnīcā. Gūžas kauls vēl aizvien nav sadzijis. Bet tad, vienā vakarā, pie istabas durvīm atskan dziesmas: "Vēl mirdzums dievišķais nav zvaigznēs dzēsts." "Kristus glābējs ir klāt." Vai tās bija bērnu dienu atmiņas, ka acis palika valgas un kaut kas līdz šim vēl nebijis pārņēma sirdi? Un nākamās dienās viss slimnieks tāds kā pārvērties. Kad kādreiz "labajās dienās" kāds viņu reiz bija aicinājis nākt līdz baznīcā, viņš bija tikai smējies - ko man tur meklēt! Bet tagad pilnīgā bezcerības tumsā, mūžīgi ar vienu un to pašu melno domu sirdī, viņš pēkšņi izdzirdis "eņģeļus slavējam, tuvu un tālu skandinām: Kristus glābējs ir klāt, Kristus glābējs ir klāt!" Un lielajā tumsā, kas sedz viņa dzīvi, viņš pamana kādu mazu gaismu, kādu varbūt ērkšķiem aizaugušu gaismas taciņu, kas ved uz svēto Betlēmi, kur salmos un sienā silītē guļ autiņos ietīts dievišķais bērns, kas nabadzībā uzsāk savas zemes gaitas, lai visiem, kas viņam pieķeras, atņemtu smago rūpju un grēka slogu...

Jā, arī vēl mūsu dienās nomāktās un gaismas alkstošās sirdīs joprojām vēl ieskan lielā prieka vēsts: "Jums šodien Pestītājs dzimis!" Un šai pašā mūsdienu pasaulīgu tieksmju pārņemtā, grēkos kritušā pasaulē rodas bērniun jaunekļi ar Betlēmes vēsti sirdī, kas izjutuši, ka pasaulei arī mūsu dienās vajaga glābēja, ka pienācis laiks aizdegt siržu ugunis, lai gatavotos Kristus dienai, ka cilvēcei jāatver acis, lai viņa saprastu, ka viņai nav cita ceļa, kā atgriezties pie Tā, ko viņa tik bieži padzinusi no sava dzīru galda un situsi krustā, ka ir laiks sataisīt ceļu Betlēmes bērnam, sagatavot viņam mājas vietu, lai reiz varētu nākt īstie Ziemsvētki, Kristus lielā diena, kas virs zemes atjaunos apsmieto taisnību un dvēselēs radīs šauro, bet svētības pilno gaismas taku, kas ved pie visu labu dāvanu devēja Dieva.

Nāc, dvēs'le, gaismā staigāt taisies,
Tavs žēlastības laiks ir klāt,
No visa ļauna valā raisies,
To Kungu steidzies godināt.
Tad tevīm mūžam nezudīs,
Šī svētā gaisma debesīs.

MĀC. R. ZARIŅŠ

ZIEMSVĒTKU DZIESMAS

LATVIEŠU ev. lut. draudžu Dziesmu grāmatā ir trīsdesmit Ziemsvētku dziesmu teksti. Tiem atbilstošo melodiju skaits ir 20. To skaitā ir populārās Ziemsvētku dziesmas, kuŗas dzied "katru gad' no jauna", un bez kuŗām svētki nemaz nebūtu iedomājami. Jūs teiksiet, ka svētku pamatrepertuārā ir dziesma Klusa nakts, svēta nakts. Pareizi. Taču Mārtiņa Lutera 1535. gadā sacerētā un komponētā dziesma No debesīm es atnesu, kas latviešu draudžu lietošanā ienākusi ar Kr. Fīrekera (mir. īsi pirms 1685.g.) gādību, ir atbalsojusies vairākkārtīgi: ar to pašu melodiju dzied vēl sešas citas Dziesmu grāmatā uzņemtas Ziemsvētku dziesmas.

Mīļa mums ir bērnu dziesma Jūs bērniņi, nāciet, kuŗu atdzejojis pazīstamais valmierietis Jānis Ruģens (mir. 1876.g.) No Hernhūtes Brāļu draudžu dziesmu grāmatas ienākusi arī neatņemamā Es skaistu rozīt' zinu, kuŗu latviskojis Jaunpiebalgas mācītājs Kārlis Ludvigs Kēlbrants (mir. 1888.g.). Ar šo pašu melodiju dziedama vēl cita - Skan tūkstoš balsīm dziesmas, ko sacerējis skolotājs Kārlis Tarzieris (mir. 1918.g.).

Sava vieta ir dziesmai Katru gad' no jauna, ko sacerējis vācu mācītājs un baznīcas superintendents Vilhelms Heijs (mir. 1854.g.), tulkojis mācītājs un skolotājs Hanss Kr. Glēzers (pēc māc. E. Ķiploka datiem ap 1900.g.), komponējis Kristiāns H. Rinks (mir. 1846.g.). Tas pats jāsaka par Ak tu priecīga, ak tu svētīga. Sākumā tā bijusi viena dziesma ar trim pantiem trim lielajiem svētkiem, bet ap 19.gs. vidu kāds nepazīstams dzejnieks radījis trīs atsevišķas dziesmas, piedzejodams klāt pa divi pantiem. Tā radušās līdzīgas dziesmas Ziemsvētkiem, Lieldienām un Vasarsvētkiem, kuŗas visas dzied pēc pazīstamas siciliešu dziesmas meldijas. Latviskie tulkojumi pieder bīskapam K. Ulmanim.

Katrā ziņā adventa un Ziemsvētku laikā skan arī meldija Kā spoži atspīd auseklis, ko komponējis mācītājs, dziesminieks un mūzīkis Filips Nikolai (1556 - 1608). Viņš ir sava laika luteriskās baznīcas pīlārs, ietekmīgs sprediķotājs Hamburgā, plaši pazīstams rakstnieks un cīnītājs pret katoļu kontrreformāciju. Viņa divas baznīcas dziesmas ir kļuvušas populāras arī citās protestantiskās baznīcās, un pašu mājās nosauktas visai cildenos apzīmējumos: Ak Jeruzaleme, mosties esot korāļu karalis un Kā spoži atspīd auseklis (komp. 1597.g.) - korāļu karaliene. - Nav jābrīnās, ka garīgā dziesminieka māc. Kristofa R. Girgensona (mir. 1814.g.) tulkotā Ziemsvētku dziesma Lai visas malas gavilē arvien vēl top dziedāta ar pacilātību.

Vairākas citas Ziemsvētku dziesmas dzied ar aizņemtām meldijām, kas vairāk skan citās reizēs, tādēļ tekstam mazina šo svētku noskaņu. Piem., dziesmas Ak, skani, dziesma jaukā Ko eņģ'ļi dziedāja (nr. 19) un Mans Pestītājs ir dzimis (nr. 29) nobālē nepiemērotas meldijas dēļ Es, celies sveiks un vesels.

"Īstajām" Ziemsvētku dziesmām ir savas oriģinālmeldijas. Taču dažas ir aizmirsušās, vai arī tās vairs nedzied citu iemeslu dēļ. Divas tomēr būtu pieminamas - viena tādēļ, ka tai ir veca vēsture, otra ir vēl jauna, mūsu pašu, un būtu ievērojama. Dzied', mīļā sirds bez briesmām ir sena latīņu himna ar 14.gs. gregoriāņu toņkārtu. Mūsu Dziesmu grāmatā to ievedis neviens cits kā Kr. Fīrekers. Neatstāsim novārtā savu vēsturisko mantojumu!

Vairāk derētu ievērot arī bij. Saldus mācītāja Romāna Vanaga (dz. 1902.g.) sacerēto dziesmu Šodien mums bērniņš piedzimis svēts (nr. 696), kuŗai meldiju komponējis Alfrēds Kalniņš (1879-1951), diemžēl, divkāršais oriģināls palicis maz pazīts.

Jaunākajā papildinājumā ir uzņemta Cesvaines mācītāja Alberta Vītola (1888 - 1950) brīnišķā dziesma Ārā vakars. Ziemas lauks atmirdz zvaigznēs brīnumjauks (nr. 803). Šo dziesmu dzied pēc meldijas Slavēts Dievs Visaugstākais. Ir jau labi, tā ir sena un pazīstama meldija, tomēr varbūt vajadzētu lūgt komponistus šai noskaņotai klusās nakts dziesmai dāvināt jaunu mūzikālu ietērpu.

Tas pats būtu jāsaka vēl par divi Ziemsvētku dziesmām. Prof. Luža Bērziņa (dz. 1870.g.) Klāt brīdis svēts, ko gani sveic (nr. 804) - pagaidām dziedama ar meldiju No debesīm es atnesu, Kārļa Skalbes (1878-1945) populārā Meklētāja ceļš ir galā (nr.805) - ar meldiju Cīnies jel ar visu spēku vai arī Maza biju neredzēju. It īpaši beidzamās dziesmas gaišā noskaņa un Kristus mīlestības svētku izjūta tomēr prasa celsmīgāku mūzikālo ietērpu.

Sacītais rāda, ka Ziemsvētku jūtu izteikšanai un Kristus vēsts puškošanai, mums ir lielas garīgas bagātības. Pašķirstīsim savu Dziesmu grāmatu rūpīgāk! Baznīcā atnākuši, atvērsim savu Dziesmu grāmatu jau laikus, uzmeklēsim dziesmas, iegremdēsimies to saturā, izteiksmes formā un nolūkā. Dvēseles pārdzīvojuma brīdī radusies, dziesma ticības pārdzīvojumu grib atstāt arī tavā sirdī. Sirsnīgāk skanēs tava dziesma, un svētīgāks tu aiziesi mājās. Jā, mājās... Arī tur tu rokās vari paņemt Dziesmu grāmatu. Vari ir lasīt, ir dziedāt. Viens un visa ģimene. Pamēģini, tu nepaliksi tukšā! Īpaši Ziemsvētku laikā pie eglītes! Lai skan ticības dziesma Dievam! Tev pašam būs labs prāts un miers būs dvēselē.

* * *

Tās tomēr vēl nav visas Ziemsvētku dziesmas. Jaunās zemēs nonākot, ir patīkami sastapties ar vecajām, pazīstamajām dziesmām, bet iepriecina arī daudzas jaunās.

Visātrāk, šķiet, pielipusi Ziemsvētku dziesma Jūs, ticīgie, nāciet - Adeste fideles. Tā ir sparīga dziesma, kas aizrauj. Dodama kontrastu tādai noskaņai kā Klusa nakts, svēta nakts vai citām zināmām dziesmām, tā labi atbilst tagadējās dzīves dinamikai. Kas šo dziesmu dzirdējis, tas nepaliek vienaldzīgs. Jāsaka gan, ka tā nebija gluži nepazīstama arī dziesmā tenē, bet Dziesmu grāmatā tā nebija uzņemta un tā nebij guvusi plašāku popularitāti. Amerikā šī dziesma nu atklāta pa otrai reizei. Patiesībā arī angļusakšu pasaulē tas noticis tāpat.

Ilgi domāja, ka Adeste fideles ir 17. vai 18. gadsimta nezināma autora latīņu himna, līdz 1946.gadā, kā uzrāda Alb. Edv. Bailijs (Bailay) savā grāmatā The Gospel in Hymns, kāds angļu vikārs vecos rokrakstos atrada nelielu nošu rakstu ar pilnīgiem datiem. Dziesmas autors ir katoļticīgs anglis Džons Frensis Ueids (John Francis Wade), kas drīz atstājis savu dzimteni un devies uz Franciju. Dziesmas latīnisko tekstu viņš sacerējis un mūziku tam komponējis 1744. gadā. Mūzikas pratēji pirmo daļu atzīst par angļu, bet otrajā daļā saskata līdzību ar G.Fr. Hendeli (1685-1759.). 1750.g. dziesma nokļuvusi Lisabonā, Portugalē kādā angļu katoļu mācības iestādē. Tā dzirdēta arī Portugales sūtniecības kapellā Londonā. Sakarā ar to labu laiku Adeste fideles uzskatīja par portugaļu dziesmu. Neskatoties uz to, dziesma bija izplatījusies dažādās zemēs, sevišķu popularitāti iegūstot angļu-saksu tautās. Angļu valodā pazīstami divi varianti - 1841. gadā dziesmu no latīņu valodas tulkojis Frederiks Oklijs (Oakley), un tās sākums ir O Come, All Ye Faithful; 1849. gadā Edvards Kasvals (Caswall) devis otru atdzejojumu Come Hither, Ye Faithful.

Kā jau teikts, arī latvieši šo dziesmu pazīst; tradicijas iet atpakaļ uz pagājušo gadsimteni. Kad Ņujorkas draudzē vēlējās šo dziesmu atjaunot, izrādījās tomēr, ka dziesmas latvisko tekstu bija grūti atcerēties, un atmiņā saglabātie fragmenti neatbilda vairs tagadējai valodas izjūtai. Tā lūdzām prof. Dr. Ludi Bērziņu atdzejot Adeste fideles no jauna. Profesors no Kolorado Springa atsūtīja visus četrus pantus, un 1951.g. Ziemsvētku vakarā Ņujorkas draudze dziedāja Jūs, ticīgie, nāciet, skaļu slavu paužot. Tūlīt skanēja un radās liela pacilātība. Īsā laikā dziesma bija ievesta vai atgūta - kā nu to ņem.

Dziedot jauno versiju dažiem atmiņā nāca vecais tulkojums, tradicija prasīja savu vietu. Sazinoties ar prof. Dr. L. Bērziņu, esam ieguvuši viņa atļauju zelta vidus ceļam. "Draudzei resp. baznīcai ir pati par sevi saprotama tiesība dziesmas pielāgot savai vajadzībai un uztverei," raksta profesors un piebilst, ka iepriekšējais tulkojums viņam neesot bijis pie rokas. "Citādi es arī no savas puses augstu vērtēju kontinuitāti un būtu varbūt varējis vairāk saskaņoties ar tradiciju." Ar autora piekrišanu te publicejam Jūs, ticīgie, nāciet saskaņoto tekstu.

Jūs, ticīgie, nāciet,
Un gavilējiet priekā,
Ak, nākdami nāciet
Uz Betlēmi!
Raugait, kas dus še?
Debess pulku valdons!
Ak, nāciet Viņu pielūgt,
Ak, nāciet Viņu pielūgt,
Ak, nāciet Viņu pielūgt
Kā Ķēniņu!

Tu, dievišķais dzimums,
Debess Tēva sūtīts,
Tu, jaunavas klēpja
Svēts lolojums.
Vienkopus visi
Teiksim Viņa slavu!
Ak, nāciet etc. (kā 1. pantā).

Klau, eņģeļu dziesma
Atskan debess tālēs:
Vienvienīgam Dievam
Augstībā gods!
Vienkopus visi
Teiksim Viņa slavu!
Ak, nāciet etc. (kā 1. pantā).

Pie šūpuļa Tava
Kad, Kungs Jēzu, stāvu,
Lai slava Tev šeit skan
Kā debesīs!
Miesā Tu nācis
Dieva vārds visspēcīgs.
Tad visi kopā steigsim,
Tad visi kopā steigsim,
Tad visi kopā steigsim
Tev godu dot!

Jau pirms šīs dziesmas prof. Dr. Ludis Bērziņš atdzejojis citu angļu Ziemsvētku dziesmu - Angels, from the Realms of Glory. Teksts Slavā tērptie gaismas gari parādījās Vācijas nometņu laikā, iespiests Mājas Drauga 1951.g. 1.(11.) nr-ā, 8.lpp.

Oriģināla autors ir ievērojams Moravijas Brāļu draudzes darbinieks Skotijā Džems Montgomerijs (James Montgomery, mir. 1854.g.) un minēto dziesmu sacerējis uz 1816.g. Ziemsvētkiem. Viņa tēvs bija mācītājs, vecāki viņu audzināja pietisma garā; paši aizceļoja par misionāriem uz Vestindijas salām, atstājot dēlu Skotijā skolā. Pēc drīzas vecāku nāves Montgomerijs sāka strādāt publicistikā, ar laiku kļuva laikraksta redaktors un arī tā īpašnieks. 43 g.v. atgriezās moraviešu draudzes darbā, aktīvi atbalstīja misijas un Bībeļu biedrību darbu, nepametot arī literāro nozari. Autors atstājis daudz dzeju un ap 400 dziesmu - Montgomerija dziesma balstas uz Mateja un Lūkas evaņģelija vielas, tā attēlota pārskatāmi un iejūtīgi. Eņģeļi nepaliek Betlēmē, bet pavēsta dievišķo ziņu visai pasaulei. Otrajā pantā ieskanās domas no Jezajas un evaņģelija par apsolīto Mesiju. Tālāk dziesmā iepītas citas Bībeles vietas - par astrologiem, austrumu māgiem. Noslēgumā autors sniedzas pāri toreizējiem notikumiem. Viņš redz ticīgos visos laikos pulcējamies savās baznīcās godu dot jaundzimušam Ķēniņam, kas atgriezīsies, lai valdītu pār pasauli.

Slavā tērptos gaismas garus dzied ar angļu komponista un ēr-

ģelnieka Henrija Smarta 1867.g. Londonā sacerēto mūziku.

Uz pagājušā (1953.) gada Ziemsvētkiem klāt nākuši divi citi latviski tulkojumi no angļu valodas.

Nikolajs Kalniņš Ņujorkā atdzejojis Mārtiņa Lutera 1530. gadā sacerēto bērnu dziesmu, kas no vācu oriģināla dabūjusi anglisko nosaukumu Away in a Manger. Dziesmai bijuši divi panti, kas izsaka Jēzus piedzimšanu Betlēmē. Tie atdzejojumā skan Ne šūpulī greznā Viņš varēja migt, Uz siena bij silītē galviņu likt. Ir ziņas, ka šai luterāņu dziesmai metodistu svētdienas skolu padomes sekretārs Dr. J.T. McFarlands Ņujorkā uz sava bīskapa lūgumu uzrakstījis trešo pantu; tas bijis laikā starp 1904. un 1908.g. Melodijas autors ir Kārlis Millers (Mueller). Vai nav savādi, ka mēs esam tikuši pie šīs dziesmas pēc tik ilga laika un pa tik gaŗiem ceļiem?

Ja iepriekšējās Ziemsvētku dziesmas ir cēlušās Eiropā, tad O Little Town of Bethlehem ir divkārši amerikāņu oriģināls, pie tam ar līdzīgu stāstu kā Klusa nakts, svēta nakts. Būdams jauns episkopāļu baznīcas rektors, Filips Bruks (Brook) no Filadelfijas 1865.g. aizbrauca apmeklēt Svēto zemi. Dienu pirms Ziemsvētkiem viņš jājis no Jeruzalemes uz to vietu Betlēmē, kur savā laikā ganus apspīdējis tā Kunga spožums. Autors piedalījies svinīgā dievkalpojumā senajā Konstantina bazilikā. Ir evaņģelija pieminētās vietas, ir dievkalpojuma apmeklējums viņam bijis dziļš pārdzīvojums. Atgriezies Filadelfijā, Bruks sacerējis dziesmu, ietverot tajā Betlēmes skatu un Bībeles stāstu, savienojot garīgu vēsti bērniem ar poētisku skaistumu.

Dziesmai mūziku tūlīt, 1868.g. devis tās pašas draudzes ērģelnieks un skolas pārzinis Luiss H. Redners (Lewis H. Redner). Dziesma guvusi piekrišanu un izplatījusies pa visu Ameriku. Teksta autors vēlāk aizgājis uz savu dzimto pilsētu Bostonu un kļuvis par Masečusetas episkopāļu bīskapu. Tāpat kā Luters, Bruks ļoti mīlēja bērnus; tikai ar to starpību, ka pirmais bija ģimenes tēvs un otrais visu mūžu palika vienīnieks (mir. 1893.g.).

Dus mierā mazā Betlēme,
Tik augšā zvaigznes spīd
Un nomodā pār mājokļiem
Ar klusu gaismu slīd.
Un atmirdz ielas ēnainās,
Zūd tumsa, bailes gaist.
Kā zvaigznes izplaukst cerības
Un šonakt sirdīs kaist,

Ne šūpulī greznā

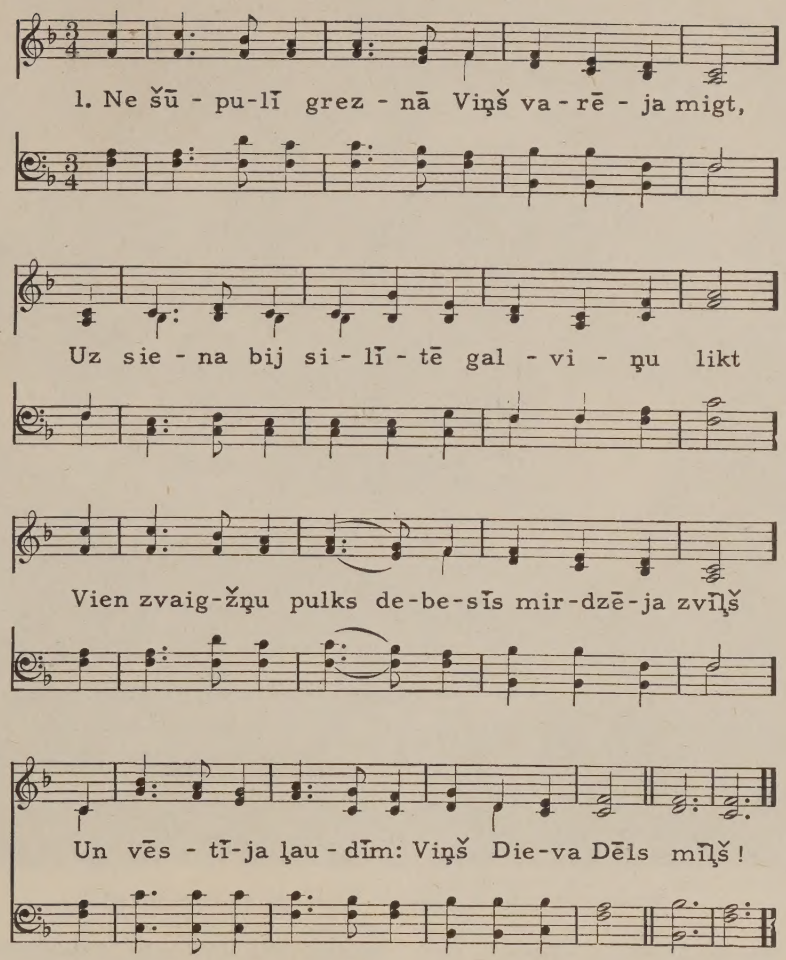

2. Un gaišums bij kūtī, kur bērniņš dus,
Pat lopiņiem pretī Viņš smaidīja kluss.
Kungs Jēzu, vai mīļāks par Tevi vēl kāds
Pie gultiņas manas no debesīm nāc !

(Atdzejojis N. Kalniņš)

●●●●●●●

Jo piedzimis ir Pestītājs,
Virs zemes augstākais,
Dus cilvēki, bet eņģ'ļu pulks
To sargā dievišķais.
Un rīta zvaigzne vēsti nes:
Viņš svēts ! Lai slavēts Dievs !
Skan lūgšanas, un ļaudīs miers
Virs zemes nolaidies.
(Atdzejojis N. Kalniņš)

Nikolajs Kalniņš atdzejojis šīs dziesmas divus pantus. Visi četri panti latviski parādījušies Otilijas Baštikas tulkojumā Baptistu draudžu dziesmu grāmatā - Ak, mazā, mīļā Betlēme.

Ak, mazā, mīļā Betlēme,
Reiz naktī zvaigžņotā,
Kad tavos namos viss bij kluss
Un ļaudis gulēja,
No debesīm uz zemi
Šurp plūda gaismas stars,
Un pasaulē tad iestājās
Jauns laikmets, pavasar's.

Vēl šodien it kā redzētu
Šos Dieva eņģeļus,
Un mīļo bērnu silītē,
Kas pirmā miegā dus.
Vai sevišķu ko jauta
Gan viņi svešnieki,
Kas tuvu mazai mājvietai
Bij teltis cēluši?

Tik klusu un tik vienkārši,
Kā Dēlu deva Dievs,
Nāk sirdīs pestīšanas prieks
Tam, kas to izlūdzies.
Šī dārgā mirkļa soli
Neviens nav dzirdējis,
Tik zin to viena dvēsele
Un Dievs, un debesis.

Vincents Vangogs - Zvaigžņaina nakts

Ak,mazā, mīļā Betlēme,
Tavs vārds vēl mīļš ir mums,
Un vēl arvienu brīnišķīgs
Ir debess vēstījums.
Kluss miers plūst katrā sirdī,
Kad svētku vakars klāt,
Un pestītāju, glābēju,
Mēs nākam sveicināt.

(Atdzejojusi O. Baštika)

Baptistu draudžu dziesmu grāmatā atrodam arī citas Ziemsvētku dziesmas. Vecākā būs 1700. gadā sacerētā dziesma While Shepherds Watched Their Flocks. Autors ir īru protestantu dzejas laureāts Neihems Teits (Nahum Tate, 1652-1715). Tekstu savā Londonas laikā komponējis Georgs Fridrichs Hendels (1652-1715). Latviskais nosaukums - Reiz ganiem lopus sargājot, - atdzejotājs nav zināms.

Vairāk kā simts gadu veca ir otra amerikāņu dziesma, ļoti melodiska It Came upon the Midnight Clear - Ap klusu dzidru pusnakti. Oriģinālu sacerējis unitāriešu garīdznieks Edmunds Hamiltons Sīrs (Sears), kas dzimis Masečusetā 1810.g., izglītojies Harvardā, ilgus gadus bijis mācītājs Veilandē, Mass., kur darbojies arī rakstniecībā, miris 1876.g. Viņa dziesmu komponējis Richards S. Villis (Willis) 1851.g. Tulkotājs baptistu krājumā nav minēts.

Divi latviskojumi ir slavenā Veslija (Charles Wesley) spēcīgajai dziesmai Hark! The Herald Angels Sing! O. Baštika to izteikusi Klau, kā debess koris dzied! Māc. A. Zuzans to pašu š.g. 18. oktobrī atskaņās tulkojis Debespulks dzied apstarots. Mūzika ir visai celsmīga, bet nākusi krietni vēlāk. Tā saistās ar tik ievērojamu vārdu kā Feliks Mendelsons Bartoldijs, no kantates Dievs ir Gaisma (Gott ist Licht).

Debespulks dzied apstarots:
Jaundzimušam Kungam gods!
Zemes bērniem miers un prieks:
Dievam atgūts grēcinieks!
Līksmi dziediet līdz,jūs,ļaudis,
To,ko debespulks mums paudis.
Lai dzird zemē, pazemē:
"Kristus dzimis Betlēmē!"

Lai dzird zemē, pazemē:
"Kristus dzimis Betlēmē!"

Tu, kas esi svēto prieks,
Kristus - mūžīgs Valdinieks!
Mīļi Tevi lūdzamies:
Mūsu mājās apmeties!
Tur,kur mita ļaunums baigs,
Nu mirdz Dieva Bērna vaigs.
Pie mums atnāk Dieva Dēls -
Jēzus, saukts Imanuels.
Lai dzird zemē, pazemē:
"Kristus dzimis Betlēmē!"
Lai dzird zemē, pazemē:
"Kristus dzimis Betlēmē!"

Miera karāl', trīskārt "Sveiks!"
Tautas Tavas tiesas teiks.
Gaišs un laimīgs dzīves rīts
Nu ir ļaudīm iezvanīts.
Debess Bērna svētās rokas
Izdzēš rūgtās nāves mokas.
Vaidu pils nu brūk un grimst.
Zemes bērns no jauna dzimst.
Lai dzird zemē, pazemē:
"Kristus dzimis Betlēmē!"
Lai dzird zemē, pazemē:
"Kristus dzimis Betlēmē!"

(Tulkojis atskaņās A. Zūzāns)

Veslijs oriģinālu uzrakstījis 1738.g., t.i. savā apgarotības laimetā, aizejot no anglikāņu baznīcas un sākot kustību, kas ieguva metodistu pavārdu. Sākotnēji dziesmai bijuši desmit panti; pirmie divi par Ziemsvētku prieku balstas uz Lūkas evaņģelija 2. nodaļu, vidējos pantos dzeju pārvar teoloģiska mācība, tie vēlāk izlaisti. Dziesma reducēta un pārveidota; izplatījusies visās protestantu baznīcās.

Uz latviskojumiem vēl gaida divas ļoti skanīgas Ziemsvētku dziesmas, par kuŗām daudzi jūsmo un dzied līdz, cik nu angļu valodas prasme to atļauj. Tā ir Aiseka Vata (Watts) 1719.g. sacerētā Joy to the World, 1742.g. komponējis G. Fr. Hendels. 17.gs. angļu Ziemsvētku dziesmai The first Noël grūti būs atrast labu franču "Noël" latviskojumu, jo mūsu vārdi par dzimšanu ir vairākzilbīgi.

Te pieminētās septiņas Ziemsvētku dziesmas ir jau pazīstamas vai arī tādas var kļūt īsā laikā. Par dažām mēs teiksim - steigsim panākt nokavēto, lai tik ilgi pastāvējušas vērtības būtu arī mūsu daļa. Citas uzņemsim kā jaukus papildinājumus, paplašinot interkonfesionālo un starptautisko pazīšanās loku.

No tuvienes un tālienes
Viens gars ved kopā dvēseles,
Viens mērķis brāļus saista.
(Dz. gr. 249,1)

PROF. EDM. ŠMITS

KĀDS VĀRDS PAR DOGMATIEM

(Turpinājums)

VĀRDU sakot, doma, ka ''ārpus Baznīcas nav pestīšanas'' tagad ir taisni tikpat nopietni ņemama kā pirmkristīgo draudzes laikos. Tas nenozīmē to, ka Kristus savu darbību būtu ierobežojis ar Baznīcas institūtu, bet gan to, ka tas, kas nemeklē draudzi, nav īsti kristīgs cilvēks; un ka tādam egoistam, kas noslēdzas savrūp,atraujas no kristīgiem pienākumiem, arī īstas kristīgas svētības ņevar būt. Tamdēļ trūkst pamatojuma grāmatā izteiktai domai, it kā šis uzskats būtu vēlāku laikmetu izdomājums un ka te ''notikusi kāda grandioza pārbīdīšanās, Kristus vietā bija stājusies kristīgā baznīca'' (67.lpp.). Ja Baznīcu izprot pieminētajā garīgajā izpratnē, proti, kā ''Kunga Kristus miesu'' (Efez. 4, 12.16), vai arī visus tos cilvēkus, kas grib sekot Kristum un meklē Viņā pestīšanu, tad ir gluži viena alga vai saka ''nav pestīšanas ārpus Kristus'', vai ''nav pestīšanas ārpus Baznīcas'' - jo faktiski ir viens, ir otrs teiciens izsaka to pašu domu tikai citiem vārdiem. Saturs iegūst jaunu elementu, organizētu vienību - tāds viedoklis ir šaurāks, pie viena arī reālistiskāks, konkrētāks. Nekas vēl nav ''pārbīdīts'', varbūt tikai sašaurināts. Pestītājs kā ir tā paliek Kristus - tikai Viņa darbības vieta tiek konkrēti parādīta. Tas nozīmē, ka katrs Kristus pestīts cilvēks jūtas arī pulcināts, vienots Sv. draudzē, ir saistīts tur ar darbības saitēm, vienojas ar citiem, lai darbotos celšanā (gr. ''oikodome'', lat. edificatio) un ietu cīņā (agōn). Cīņa un celšanas darbs prasa solidaritāti - ja tādas apziņas nav, kā lai skaitas par kristīgo? Kā lai skaitītu armijas desertieri par īstu karavīru?

Starp seniem kristīgajiem domātājiem bija tādi, kas izcēla Baznīcas tīri garīgo pusi, kā piem., Hermas, Justins, Aleksandrijas Klements, Origens, Augustins. Citi vairāk piegrieza vērību institūcionālai pusei,piem.,Romas Klements, asinsliecinieki Ignacijs, Polikarps, Kipriāns. Tomēr mēs tās nevaram saukt par divām dalītām domu strāvām, un ja brīvais domātājs Origens (185-251), kas pats daudz cieta no Baznīcas vadoņiem, pasaka to pašu, ko Kipriāns,proti, ka ārpus Baznīcas nav pestīšanas - tad tas norāda uz kādu iekšēju vienprātību, kas šinī jautājumā bija visā kristīgajā draudzē.

Kāda ''pārbīdīšanās'' notika, taču ne baznīctēvu laikos, bet vēlāk - viduslaikos. Tad vismaz praksē izskatījās it kā Baznīca būtu pati pestīšanas devēja, nevis saņēmēja. Tad priesteri savā grēku sūdzes praksē stāstīja, ka Baznīcai ir sava svētības mantnīca (thesaurus ecclesiae). To sakrājuši bez Kristus arī svētie ar saviem ''pārmēra nopelniem'' (meritum supererogatorium). Baznīca ar saviem vadoņiem šo ''svētību'', grēku piedošanu var sadalīt pēc savas labākās sirdsapziņas. Mārtiņš Luters cīnījās pret šo ''pārbīdīšanu'', kur, viņa vārdiem runājot, par pestīšanas izspriedējiem Kristus vietā bija palikuši kardināli, bīskapi. Taču arī karstākā cīņas brīdī M. Luters nepiemirsa pasvītrot, ka ārpus kristīgās Baznīcas tomēr nav pestīšanas (nu ist ausser dieser Christlichen Kirchen kein Heil noch Heiliger Geist - Pred. Joh.7.38, Weim. 33, 453.lpp.).

''Es ticu uz vienu svētu kristīgu draudzi'' - saka 3.ticības loceklis. - To pašu pārdzīvojuši un teikuši visi lielie kristīgie teologi. Baznīca ir ticības lietas, nevis redzēšanas lietas, saka Mārtiņš Luters. - Tas, ko ticīgais cilvēks ''redz'' ir vēl ļoti maz, samērā ar to, kam viņš ''tic''. Lielie kristīgie domātāji vienmēr nešaubīgi ticējuši Baznīcas stiprumam un svētumam, taisni tad, kad viņi skaidri redzējuši redzamās Baznīcas vājības, grēkus un visiem spēkiem cīnījušies pret tiem. Tas tāpēc, ka viņiem sirds ir piederējusi Baznīcai. Ja lasītāji sagaidītu tādu pat nostāju no autora Dr. H. Biezā, tad viņi būtu vīlušies, jo viņš uzvelk vēl kādu vecu, teiksim arī apnikušu meldiņu: ''stāvot uz sabrūkošās Baznīcas drupām'' (179.lpp.). Vai šis, no modes jau izgājušais ''nelaimes ūpja'' sauciens iezīmētu ''reālismu'' un ''vaļējas acis?'' Lai vai kā, tās vismaz nav ticības acis, jo tās redzētu Baznīcu lielu un varenu arī tad, ja tā vēstures katastrofu dēļ tiešām gulētu drupās! Arī tad, ja prātam nebūtu nekādu novērojumu kā balstīt šo ticību uz vienu svētu kristīgu draudzi. Īsta ticība dzīvo pati no sevis un smeļ spēku pati no saviem avotiem. Tā taču ir ''bezprātīga'',un tai tādai jābūt. Kas tad ir teologs, ja ne tas, kas tic kā bērns un ja kaut ko arī ''zina'', tad zina to tikai tāpēc, ka tic.

Taču šoreiz arī prāta acis nepavisam nerāda tik bēdīgu ainu, ka būtu jāsāk runāt par ''baznīcas drupām''. Mūsu pusē ļaudis runā citādi, proti: ''Dzīvā baznīca iet uz priekšu!'' (The living Church marches on). Pamats šai runai ir ļaužu pašu jauneklīgā ticība. Vai drīkstētu pārmest, ja tā būtu naiva! Taču ar faktiem arī nav tik bēdīgi! Šeit Savienotās Valstīs Baznīca pēdējos divi gadu desmitos ir pieaugusi ļaužu skaita ziņā pavisam necerētos apmēros (ja nemaldos - bija 69%, kas nozīmē četras reizes vairāk nekā normālais iedzīvotāju skaita pieaugums). Nevien skaitā - ir pieaugums arī darba intensitātē, disciplīnā. Bez tam noteiktas zīmes rāda uz stingru apņēmību iet dziļāk teoloģiskā domāšanā un studēšanā. Galvenais, kas novērotāju iepriecina ir - lūgšanas gars un liela atbildības izjūta par tiem pienākumiem, ko uzliek Kristus saviem ļaudīm. Ja atceros Europu - tad arī bija iespaids, ka te ir atspirgums pēc pārciestas krizes. Varbūt lēna izveseļošanās, varbūt lēņa augšana, tomēr augšana un skaidrošanās. Kas tās ir par ''drupām'', ko redz autors? Vai viņš nav pārskatījies? Vai tik tās nav kādas citas drupas? Nesacīsim, ka viņa pašā būtu kāda zemapzinīga vēlēšanās, lai Baznīca tiešām sagrūtu drupās! Drīzāk gan domāsim ko citu: proti, ka autors, tāpat kā mēs visi latvieši esam ''drupu cilvēki'', kas paši redzējuši tik daudz katastrofas, drupas, kas paši tikko izglābušies no drupām un kam visur acu priekšā rēgojās drupas. Drupās ir grauti tūkstošgadīgie kultūras pieminekļi, tautas, valstis. Drupās ir arī daudzas idejas - piem., naivais optimistiskais humānisms, ticība, ka cilvēce ir laba un ka tā var pati saviem spēkiem veidot laimīgu nākotni. Morāliski drupas ir arī marksistiskais komūnisms - kaut patlaban tas ir tik varens kā vēl nekad un varbūt arī vēl augs savā ārējā varenībā. Šis marksistiskais ''humānisms'', kas gribēdams būt pārāk humāns, beidzot palika inhumāns,ir pats se-

vi notiesājis iznīcībai - tas ir, jau morāliski iznīcināts domājoša cilvēka acīs un pasaules sirdsapziņas priekšā. Taču Baznīca ir izgājusi cauri pēdējām katastrofām redzami stiprināta. Tā sāk apzināties jaunus uzdevumus, jaunu, daudz lielāku atbildību - nevien audzināšanā un privātā dzīvē, arī sabiedriskā dzīvē, bet pat pasaules politikā.

Te nāk prātā daži lieli ticības vīri, piemēram, Augustins. Arī viņa laikā daži pārgudri "nelaimes ūpji" pareģoja kristīgās Baznīcas bojā eju, aprēķināja pat gadu, kad tam būtu jānotiek (sk. "Par Dieva pilsētu" XVIII,54). Lielais domātājs, protams, to neņēma visai nopietni. Bet viņš ar sāpīgu sirdi paredzēja kādas citas drupas, proti, viņa dzimtenes, varenās Romas bojā eju. Par Baznīcu viņam vienmēr bija skaidrs, ka Dieva nams pastāvēs mūžīgi un tas nav atkarīgs no vēstures plūdiem un lavīnām. Tā pārliecība viņam bija droša un negrozāma arī pašos pēdējos divi dzīves gados vandāļu aplenktajā Hipo pilsētā. Tur vecais un miesīgi saslimušais vīrs bija tas, kas stiprināja vājos ar jauneklīgu spēku. Viņš vienmēr redzēja savā priekšā "visslavenāko, viskrāšņāko Dieva pilsētu", vienalga, lai tā staigātu šais laikmetu maiņās starp bezdievīgajiem, dzīvodama no ticības, vai arī dzīvotu mūžīgo mājokļu drošībā, ko tā pacietīgi gaida, kamēr reiz taisnība tiks pārvērsta par tiesas spriedumu" (Dieva pils. 1,1). Domāju, ka īsts kristīgs teologs ir tikai tas, kas saskata šo krāšņo mirdzošo Dieva pilsētu arī šās zemes nabadzīgajā krēslā. Kas saskata ziedus starp nātrām un celmenēm. Saskata ar ticības acīm, apbrīno un mīlē. Īstam teologam jābūt kā zemkopim, kas parāda uz sniega klajumu un pasaka - tur ir mana jaunā rudzu druva. Pilsētnieka acis redz tikai sniegu, bet zemnieks zin, ka zem tā dīgst zaļi asniņi. Kam šāda skata nav, tam kaut kā trūkst, vismaz viņš nevar būt ceļa rādītājs.

B Ū T v a i N E B Ū T ?

Draudzības iesākas, un draudzības beidzas. Bet drauga vērtību mēs īsti mācāmies saprast tikai tad, kad drauga mums vairs nav - pat tad, ja tas būtu tik necils kā MĀJAS DRAUGS, bet ja tas mūs tikai uz labu mudinājis, garīgi rosinājis un drošinājis, mūsu bēdās un priekos dalījies.

Protams, draudzība uzliek pienākumus, un pienākumus pildīt ne katrreiz viegli. Ir jāievēro iespējas. Pašreizējo iespēju robežās ir bijis jādarbojas arī MĀJAS DRAUGAM, un viņš labi apzinās, ka īsta drauga vārdu viņš uz sevi var attiecināt tikai ar pūlēm: viņš arī šogad nav varējis tik daudz sniegt, cik būtu gribējis. Taču pateikt - un pie tam pašā Ziemsvētku vakarā -: Turpmāk es Jūs vairs nevarēšu apmeklēt, - viņam nebūtu bijis viegli. Vienu laiku tomēr likās, ka tas būs jāsaka, jo ar šo gadu līdzšinējais Amerikas luterāņu baznīcu (NLC) pabalsts MĀJAS DRAUGAM izbeidzas.

Ja nu tā vietā MĀJAS DRAUGS Jums var nest citu ziņu, un tādu, kas svētku laikam piemērotāka, tad galvenā kārtā aiz diviem iemesliem. Pirmkārt, NLC iekšmisijas sekretārs Dr. H.K. Hoijers ir atradis par iespējamu nelielu pabalstu tomēr piešķirt. Sirsnīgs paldies par to! Otrkārt, tā ir šo rindu rakstītāja nešaubīga pārliecība - un gribētos ticēt, tajā dalās daudzi -, ka garīgs mēnešraksts mums nepieciešams. Bet plecu palikt zem nastas, kas jau pacelta, ir vieglāk nekā no jauna celt. Palieciet nu arī savu plecu zem nastas - mīļie brāļi un godājāmie labvēļi, rakstītāji un lasītāji, citādi laba drauga vārda mums pietrūks.

MĀJAS DRAUGS iznāks arī turpmāk, bet tad ir nepieciešama vēl lielāka atsaucība - morāla un materiāla. Būsim pateicīgi par līdzšinējo palīdzību - un es bīstos, vai vienmēr esam diezgan augsti to novērtējuši -, bet sapratīsim, ka palīdzībai "no āra" ir robežas. Tagad palīdzībai jānāk "no iekšas."

Te nu ir divi iespējas. Pirmkārt, lielāks abonentu skaits. Tāpēc atkal un atkal Jūs esat lūgti: Aiciniet, ieteiciet, pamudiniet, lai MĀJAS DRAUGU abonē arī Jūsu draugi un kaimiņi. Pārrunājot to, kas lasīts, augs arī gara kopība.

Otrkārt, lielāka abonementa maksa. Šo rindu rakstītājs ir saņēmis dažādus padomus. Daži ir ieteikuši abonementa maksu paaugstināt uz $3.00 gadā, citi - labāk lūkot celt abonementu skaitu. Te gan varbūt ko vairāk varētu darīt mūsu draudzes. Izšķirošo vārdu tagad ir teikusi izdevniecība, proti, MĀJAS DRAUGA abonementa maksa 1955. gadā ir noteikta uz $2.50, bet ja kādam tas nav iespējams, 50 centi par šķērsli mēnešraksta sūtīšanai nebūs. Šie 50 centi drīzāk ir lūgti kā Jūsu ziedojums, ne kā "cieta cena." Un ja Jums iespējams - sūtiet vairāk! Jūsu dāvana tiks pieņemta ar pateicību. Bez tam - pasūtinot kopā veselai grupai, kuŗā ne mazāk par 10 dalībniekiem, resp. pasūtinot un saņemot pie mācītāja, pasūtinājuma maksa paliek joprojām $1.50 gadā. Sūtot veselai grupai 10 un vairāk eksemplārus, ietaupām darbu un pasta izdevumus.

Līdz šim esam sūtījuši kādus 1000 eksemplārus pilnīgi par brīvu - mācītājiem, izdalīt slimajiem un trūcīgajiem, kā arī - paraugam. Turpmāk tas, jādomā, nebūs iespējams. Bet Jūsu ziedojumi dos iespēju vismaz sūtīt uz Vāciju līdzšinējo brīveksemplāru skaitu un uz ārzemēm, kur līdz šim, piem., uz Angliju, esam sūtījuši tikai par papīra un pasta izdevumu cenu.

Tā nu arī šogad MĀJAS DRAUGS pie Jums nāk ar skaisto Ziemsvētku vēsti: "Es jums pasludinu lielu prieku, kas visiem ļaudīm notiks: Jo jums šodien Pestītājs dzimis - kas ir Kristus, tas Kungs" un Adventa dziesmas aicinājumu: "Lai Viņam pakaļ staigājam Ar svētkiem un ar svētdienām Kur citur sirdij patiktos? Kuŗš cits mums dzīvu vārdu dos?"

Priecīgus Ziemsvētkus Jums visiem, un lai Dievs dod, ka kāda prieka liesmiņa iedegtos arī mūsu tālās dzimtenes eglē!

māc. Osv. Gulbis
MĀJAS DRAUGA redaktors

M Ū S U D I E N Ā S

DR. KORDELIJA KOKSE - PAR PAVALSTNIECĪBU UN PAŠREIZĒJĀM IECEĻOŠANAS IESPĒJĀM

Ja esam izrāvušies no bezdievju važām - tā ir tikai Dieva žēlastība. Ja esam izkļuvuši arī no Vācijas drupu laukiem un nožēlojamās nometņu dzīves, tur esam daudz pateicības parādā arī Nacionālajā luterāņu padomē apvienotajām Amerikas luterāņu baznīcām, Luterāņu bēgļu aprūpes (Lutheran Refugee Service) darbiniekiem un it sevišķi visa šī darba dvēselei Dr. Kordelijai Koksei (Dr. Cordeli Cox).

Ja Amerikas Savienotajās Valstīs bez pārtraukuma jau esat pavadījuši piecus gadus, atgādina Dr. K. Kokse, lūdziet A.S.V. pavalstniecību. Lūgumu anketas saņemamas vietējos Imigrācijas un Naturalizācijas birojos (U.S. Department of Justice, Immigration and Naturalization Service). Sīkāka informācija arī Dr. K. Kokses vadītājā Luterāņu bēgļu aprūpes darba birojā, adr.: National Lutheran Council, 50 Madison Avenue, New York 10, N.Y.

Jāatceras arī, ko nosaka imigrācijas likums: visiem ārzemniekiem, kam Savienotajās Valstis ir pastāvīga dzīves vieta, sasniedzot 14. dzīvības gadu, personīgi jāreģistrējas imigrācijas birojā, kur tiem izdara pirkstu nospiedumus un izsniedz jaunas identitātes kartītes. Adreses maiņas gadījumā Imigrācijas iestādēm jāpaziņo jaunā adrese. Likuma neievērotājiem draud sods - pat izraidīšana no Savienotajām Valstīm.

Par pašreizējām iecelošanas iespējām Dr. K. Kokse ziņo, ka Vācija un Austrijā darbojas jau otrā Luterāņu bēgļu aprūpes dokumentācijas grupa. Grupas sešideviņi darbinieki intervē bēgļus, kuŗus izcelošanai rekomendējusi Luterāņu pasaules federācija un Vācijas Evaņģeliskās baznīcas aprūpes organizācija (Hilfswerk).

Uz Vašingtonu nosūtīti jau vairāk kā 1600 galvojumu, t.i. 10% no visiem galvojumiem, ko Vašingtonas iestādes līdz šim saņēmušas. Dr. Kokse cer, ka vēl 1954. gadā izdosies sadabūt apmēram 3000 galvojumus, kas nozīmē, ka apm. 7500 personām atvērsies vārti uz ASV. Bet tā kā formalitāšu kārtošana velkas gausi, maz cerību, ka starp šiem 7500 būs daudz tādu, kas Amerikas krastu ieraudzīs agrāk par 1955. gada pavasari.

AMERIKAS LUT. BAZNĪCA SAKOPO SPĒKUS

Mājas Draugā jau ziņots, ka kopš 1950. gada četras vietējās luterāņu baznīcas (sinodes) censšas panākt ciešāku apvienību, četru baznīcu vietā radot tikai vienu. Evaņģeliski luteriskā (ELC), kuŗai ir 920.000 locekļu un Apvienotā ev. lut. baznīca (UELC), kuŗai ir 54.000 locekļu lēmumu par apvienošanos resp. saplūšanu pieņēma jau 1954. gada jūnijā. Pāris mēnešus vēlāk līdzīgu lēmumu pieņēma Amerikas luterāņu baznīca (ALC), kuŗai ir 825.000 locekļu. 1955. gadā būs zināms arī ceturtās - Luterāņu brīvbaznīcas (LFC) lēmums, kas, palikdama uzticīga saviem principiem, jautājumu izšķirt atstājusi draudzēm pašām. Kad ši apvienošanās būs panākta - tas paredzams pēc pāris gadiem - šejienes divām lielajām luterāņu baznīcām - Apvienotajai luterāņu baznīcai (ULCA) ar vairāk kā 2.150.000 locekļiem un Misuri sinodes luterāņu baznīcai ar nepilniem 2 milj. locekļu - līdzās nostāsies vēl trešā ar vairāk kā 1.800.000 locekļiem. Pašreiz ASV un Kanādā ir 17 luterāņu baznīcas, no kuŗām 8 sadarbojas t.s. Nacionālajā luterāņu padomē - NLC, proti: ULCA, ELC, ALC, Augustana, LFC, UELC, Suomi Synod un AEC. Šais 17 luterāņu baznīcās pēc 1953. gada statistikas darbojas 15.613 ordinētu mācītāju, un tās ietver 17.006 organizētas draudzes ar 6.869.066 locekļiem (bērnus ieskaitot).

Te interesanti atzīmēt, ka tuvināšanās centieni vērojami arī citā, tīri dogmatiskā plāksnē, piemēram, starp Amerikas lut. baznīcu (ALC) un Misuri sinodes luterāņu baznīcu. Amerikas luterāņu baznīcas 13. sanāksmē attiecīgā komiteja (Committee in Union and Fellowship) oficiāli ieteica turpināt sarunas ar Misuri sinodi, tai cerībā, ka visā drīzumā starp šīm divi baznīcām mācībā un praksē tiks radīta t.s. "pulpit and altar fellowship", t.i. vienas baznīcas mācītāji varēs spredikot no otras baznīcas kancelēm, un vienas baznīcas mācītāji varēs kalpot otras baznīcas altāros. Pieņemtajās rezolūcijās par to gan nekas nav minēts, bet par tuvināšanās centieniem tas tomēr liecina. Un ja no vienas puses Amerikas lut. baznīca (ALC) lūko panākt labāku sadarbību ar Misuri sinodi, tad no otras puses tā vēlas sadarboties arī ar Apvienoto luterāņu baznīcu Amerikā (ULCA) par ko, piemēram, liecina šai pašā sanāksmē izteiktā pateicība par to "saprašanos un sadarbību" kāda līdz šim panākta ar Apvienoto lut. baznīcu Amerikā.

Dažā ziņā raksturīga šķiet arī pēdējā Apvienotās luterāņu baznīcas (ULCA) sanāksme Toronto, Kanādā, kuŗai nācās nodarboties ar jautājumu: "Vai mēs gribam radīt apvienotu baznīcu, vai - palikt (autonomu) sinožu apvienība?" 32 Apvienotās luterāņu baznīcas sinožu 673 delegāti pēc veselas nedēļas drāmatiskām debatēm nolēma, ka 1) Apvienotās lut. baznīcas prezidents uzskatāms par "vadītāju un padomdevēju tiklab garīgās, kā laicīgās lietās", viņš ir baznīcas "galvenais pārstāvis" un viņam ir tiesības "pārraudzīt" sekretāru un kasieri. 2) Virsvaldei (executive board) ir "veto tiesības pār katru jebkuras valdes, iestādes vai palīgorganizācijas plānu vai pasākumu, kas ir pret vai kaitīgs baznīcas vispārējiem plāniem." Delegāti vienojās arī par to, ka prezidents, sekretārs un kasieris turpmāk vēlami uz 6, ne 2 gadiem - kā līdz šim, "lai tie varētu būt droši, ka tie var ķerties pie lietām, kas prasa vairāk laika." Ja divas trešdaļas Apvienotās lut. baznīcas sinožu šos lēmumus ratificēs, lielākas Amerikas luterāņu baznīcas prezidentam un virsvaldei būs ievērojami lielāka teikšana kā līdz šim, un tā, kā cer, būs rasta iespēja "efektīvāk liecināt par Jēzu Kristu mūsu dienās."

Par Apvienotās lut. baznīcas prezidentu jau sesto reizi tika ievēlēts Dr. Farnklins Klarks Fraijs, vīrs, kuŗa vārds ir pazīstams nevien Amerikā, bet arī tālu aiz Amerikas robežām, kas pašreiz ir arī Luterāņu pasaules federācijas viceprezidents un Baznīcu pasaules padomes (WCC) centrālkomitejas priekšsēdis.

PACIFIC LUTHERAN
THEOLOGICAL SEMINARY
LIBRARY

FORM No. 3547 Requested

MĀJAS DRAUGS
DIVISION OF AMERICAN MISSIONS
NATIONAL LUTHERAN COUNCIL
327 South La Salle Street
Chicago 4, Illinois

Return postage guaranteed

Beidzot jāpiezīmē - un to atzīmē arī amerikāņu baznīcu informācija -, ka Toronto sanāksmes delegātus un viesus apsveica grupa t.s. "jauno kaimiņdraudžu" mācītāju, starp tiem latvietis A. Čops, igaunis O. Pello un lietuvietis M. Kavolis.

DIEVA VĀRDS UN POLĪTIKA

Daudzās rezolūcijas ("miera konference", pret Amerikas intervenciju Korejā un bakterioloģisko karu, par Vācijas apvienošanu u.c.), kuŗas pēdējos gados baznīcām aiz dzelzs aizkaŗa vajadzējis pieņemt, liecina, ka vecā Marksa un Ļeņina baznīcas izolēšanas politika grozīta. Kā agrāk, tā arī tagad baznīca, protams, tiek uzskatīta par nevēlamu, un komūnistu varas vīriem, protams, nav patīkami apzināties, ka neskatoties uz gadiem ilgo propogandu pret reliģiju, baznīca pastāv jo projām; bet ja nu tā pastāv, tad - kāpēc gan to neizmantot savā labā, propogandas nolūkiem, sabiedriskās domas ietekmēšanai rietumos? Te daži piemēri kā tas tiek darīts.

1952. gadā Luterāņu pasaules federācijas sekretariāts no Ungārijas saņēma šādu telegrammu: "Mēs vēlamies vērst Jūsu uzmanību uz visas ungāru tautas un mūsu luteriskās baznīcas dziļo sašutumu, jo A.S.V. valdība un militārie vadoņi ir sākuši bakterioloģisku karu. Šim vēl nepieredzētajam noziegumam jāmodina sirdsapziņa... Mums jāpaceļ savas balsis pret šo cinisko masu slepkavību un zinātnes izlietošanu necilvēcīgiem nolūkiem..."

Gadu vēlāk Rietumvācijas luterāņi saņem šādu slovaku lut. baznīcas vēstuli: "Šodien mēs redzam, ka Rietumvācijā... ir grupas, kas pilnīgi atklāti nostājas kaŗa "dolāru taisītāju" pusē. Citas vācu pilsoņu grupas nav izšķīrušās un ar to netieši palīdz tiem, kas gatavo jaunu asins izliešanu. Mēs zinām, ka arī Rietumvācijā daudzi vēlās mieru... Vācu demokratiskās republikas tauta, līdzīgi Čechoslovākijas tautai, soļo roku rokā pa labo miera ceļu..."

Un šā gada janvārī kāds ungāru bīskaps deklarēja: "Dieva vārda sludināšana arī ir politisks akts. Tas var tautas progresu aizkavēt un arī to veicināt. Kapitālismā baznīca bija saistīta ar politiku, bet tālu Dieva vārdam. Komūnismam pakļautā baznīcā politika ir saistīta ar Dieva vārda sludināšanu. Agrākos laikos mācītāji sludināja politiku, tagad pati sludināšana ir politisks akts, t.i., tā uzrunā tagadnes cilvēku. Dieva vārds ir dzīvs un ietekmē tagadnes cilvēku... Cik brīnišķīgi ir liecināt, ka mūsu baznīca nācijas uzbūvē, tautas kultūras līmeņa pacelšanā un pasaules miera interesēs var runāt tik vērtīgu un autentisku valodu un ka mūsu tauta uz Dieva vārda pamata var dzīvot laimīgi sociālisma cēlējā ungāru tautas republikā."

Kā redzams, ja rietumos baznīca iztirzā politiskas problēmas, tad tā ir politika, ja austrumos baznīca propogandē politiku - tas ir Dieva vārds, bet par austrumos legalizēto verdzību, par vergu nometnēm, par spīdzināšanām un deportācijām - ne vārda! Vergu baznīcā tas arī citādi nav domājams.

●●●●●●●●●

MĀJAS DRAUGS
PUBLISHED BY THE NLC DIVISION OF AMERICAN MISSIONS, 327 So. LaSalle St., Chicago 4, Illinois, U.S.A.
Redaktors: māc. Osvalds Gulbis.
Abonēšanas maksa par 1955. gadu $2.50. Dāviniet svētkos!